

OTROCI

Kaj rada delaš?

Človek, ti si enkratni ...

ČLOVEK, TI SI ENKRATEN

»Medve sva sošolki v 4. razredu Mohorjeve ljudske šole in zelo dobri prijateljici. Najraje prepevava skupaj v duetu. Zelo dobro znava zapeti pesmi Amen, Ko študent na rajžo gre in seveda pesmi Michaela Jacksona. Prav tako nama ni tuja fizika. V centru Expi na Kočuhi sva si z Mohorjevo šolo z navdušenjem ogledali predstavo ČudaZrak. Najbolj zabaven se nama je zdel eksperiment, pri katerem sva poskušali dvigniti zrak iz koša za smeti, pa nama ni in ni šlo.«

MICHAELA FREY (9 let, iz Celovca) in **VERONIKA SEMMELROCK** (9 let, iz Tinj). Obe obiskujeta Mohorjevo ljudsko šolo, radi pojeta in poslušata pravljice o fiziki.

Hokus pokus, ČudaZrak!

30. septembra in 1. oktobra je center za interaktivne fizikalne poskuse Expi, ki je letošnje poletje zaživel na Kočuhi, gostil predstavo ČudaZrak.

PRIPRAVILA JERNEJA JEZERNIK

Nina Jereb in Mojca Kolenc iz Centra eksperimentov v Kopru sta mlade koroške znanstvenike v lutkovni predstavi s hokus pokus fizikalnimi eksperimenti povabili na vznemirljivo raziskovalno potovanje. S pomočjo profesorice Vile Ve (ki res ogromno ve!) ter s pravljicnima lutkama Paskalom in Baro sta odgovorili (skoraj) na vsa fizikalna vprašanja o zraku ter pokazali, kako mogočen je. »Sto tisoč paskalov, tako močno me stiska zrak« je bilo geslo, s katerim smo si na zgolj enem kvadratnem centimetru svojega prsta vsi obiskovalci po vrsti zagotovili sedež na čisto posebni leteči preprogi – tja daleč, tja blizu, v naš ČudaSvet.

Profesorica Vila Ve, kdo si je izmislil vse te eksperimente za predstavo?

Nina Jereb: Nekaj eksperimentov je starih fizikalnih trikov, ki vedno znova očarajo. Izmislil si jih je gospod Kdovekdo Kdovekdaj. Nekaj smo jih razvili v Centru eksperimentov Koper, enega pa smo s pomočjo otrok odkrili kar med predstavo. S koščkom vstopnice, ki je bil ravno pri roki, smo se želeli prepričati, kam piha zrak pred luknjo ČudaKoša. Presenečena sem bila, kako je listek zvrtničilo v notranjost in ga nato puhnilo ven. Od takrat to z Mojco vedno pokaževa, le da namesto papirčka uporabiva perešček. Ta poskus mi je najbolj simpatičen, a ga je tudi najtežje izvesti, ker se perešček rad kam zatakne.

Kako so v lutkovno predstavo s fizikalnimi hokus pokus poskusi vključeni otroci?

Nina Jereb: Potniki na leteči preprogi doživijo zrak z vsemi čuti: na prstu otipajo, kako močno pritiska, vidijo, kako tlači sok po slamicah ali razpne ubogega Paskala, slišijo, kako skozi ventilček vdre v brezračni prostor, ga vohajo, ga okušajo in ... sodelujejo pri reševanju zapletov.

Kakšne so tvoje izkušnje s predstav na Koroškem?

Nina Jereb: Vtisov je ogromno. Vsota vseh je toplina Korošcev, ki me še vedno greje. Pred center Expi, kjer so se odvijale predstave, sva z Mojco prispeli šele v poznih večernih urah. Ko je gospod Samo Kupper prižgal luči, se je pred nama razprostrla dežela eksperimentov. Prostor mi je bil takoj všeč in hvaležna sem, da sem lahko bila del dogajanja v njem. Najbolj dragocena izkušnja pa so bila srečanja z ljudmi.

Je fizika čaranje ali spoznavanje sveta okrog nas?

Kakšen je ta naš ČudaSvet?

Nina Jereb: ČudaSvet je svet, v katerem živimo jaz in ti in mi vsi. Vsak trenutek je drugačen. Poln je čudes, čeprav jih včasih, ko se zazidamo med svoje male skrbi, ne znamo več videti. Fizika je okence, skozi katerega lahko tedaj pokukamo. Spomni nas na naravne zakonitosti, ki prirejajo svoj ples. To je ples, ki ga ne bomo nikoli do konca razumeli, lahko pa se mu čudimo in se mu pustimo zapeljati.

Nedelja eksperimentira za vas V centru Expi smo za vas, dragi mladi bralci Nedelje, seveda preizkusili nekaj eksperimentov. Navdušil nas je na primer tornado, ki smo se ga lahko dotaknili, Amesova hiša pritlikavcev in velikanov, Benjamin Kupper pa nam je pokazal poskus z Bernoullijevo žogo.

Benjamin Kupper: »Vklopiš puhalnik in postaviš žogo v zračni tok. V njem žoga ne pade na tla. To lahko pojasniš s t. i. bernoullijevim efektom. Kjer se zrak giblje hitreje, manj pritiska na okolico. Če se torej žoga odmakne malo na levo, postaja zrak na desni strani hitrejši, kar potegne žogo nazaj v sredino. Če pa puhalnik ugasneš, žoga pade na tla – če bi tak puhalnik „ugasnili“ kakemu letalu, bi to strmoglavilo na tla.«

Več informacij o centru Expi na Kočuhi:
www.expi.at,
 o Centru eksperimentov v Kopru pa centerekspimентов.si.

